Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZ-BORDONE,
predstavljeni 18. septembra 2019[1]

Zadeva C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske))

„Vprašanje za predhodno odločanje – Dopustnost – Člen 267 PDEU – Pojem spora – Zahteva za varstvo zakonitosti – Nespremenljivost položaja, o katerem je bilo odločeno v izpodbijani sodbi – Modeli – Začasni in zaščitni ukrepi – Pristojnost nacionalnih prvostopenjskih sodišč za izvedbo postopkov za izdajo začasnih odredb – Izključna pristojnost sodišč za modele Skupnosti“

1. Z Uredbo (ES) št. 6/2002[2] je bilo predpisano, da države članice na svojem ozemlju določijo enega ali več „sodišč za modele Skupnosti“, ki imajo izključno pristojnost za odločanje o nekaterih tožbah glede kršitev in na ugotovitev ničnosti modelov Skupnosti (člen 81).

2. Nizozemska je v okviru uresničitve te zahteve to izključno pristojnost dodelila rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska), enemu od sodnikov tega sodišča pa tudi pristojnost za odreditev zaščitnih in začasnih ukrepov.

3. Vendar Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) dvomi, da je ta določitev (torej, da je edino sodnik sodišča v Haagu, specializiranega za zadeve v zvezi z modeli Skupnosti, pristojen za sprejemanje zaščitnih in začasnih ukrepov v sporih iz člena 81 Uredbe št. 6/2002) v skladu z drugimi določbami te uredbe.

4. Ta dvom se je predložitvenemu sodišču porodil v okviru nesoglasij, do katerih je prišlo na Nizozemskem, kjer so se različna sodišča prve in druge stopnje, ki nimajo statusa sodišč za modele Skupnosti, razglasila za pristojna za odločanje o predlogih za izdajo zaščitnih in začasnih ukrepov v postopkih, začetih na podlagi tožb glede kršitve ali na ugotovitev ničnosti teh modelov.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije. Uredba št. 6/2002

5. Naslov IX se nanaša na „Pristojnost in postopek v pravnih postopkih v zvezi z modeli Skupnosti“.

6. Drugi oddelek tega naslova, ki vsebuje člene od 80 do 92, se nanaša na „[s]por[e] v zvezi s kršitvijo in veljavnostjo modelov Skupnosti“.

1 Jezik izvirnika: španščina.

2 Uredba Sveta z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini: poglavje 13, zvezek 27, str. 142).

7. Člen 80 („Sodišča za modele Skupnosti“) določa:

„1. Države članice na svojem ozemlju določijo kar najmanjše število nacionalnih sodišč prve in druge stopnje (sodišča za modele Skupnosti), ki izvajajo naloge po tej uredbi.

[…]“

8. Člen 81 („Pristojnost v zvezi s kršitvami in veljavnostjo“) določa:

„Sodišča za modele Skupnosti imajo izključno pristojnost:

(a) pri tožbah glede kršitve in – če so po nacionalni zakonodaji dovoljene – tožbah glede grožnje kršitve modelov Skupnosti;

(b) pri tožbah na ugotovitev nekršitev modelov Skupnosti, če so po nacionalni zakonodaji dovoljene;

(c) pri tožbah na ugotovitev ničnosti neregistriranega modela Skupnosti;

(d) pri nasprotnih tožbah na ugotovitev ničnosti modela Skupnosti, ki se pojavijo kot posledica tožb pod točko (a)“.

9. Člen 90 („Začasni ukrepi, vključno z zaščitnimi ukrepi“) določa:

„1. Pri sodišču države članice, vključno s sodišči za modele Skupnosti, se lahko vloži zahteva za začasne ukrepe vključno z zaščitnimi ukrepi v zvezi z modelom Skupnosti, ki obstajajo v zakonodaji te države v zvezi s pravicami iz nacionalnega modela, tudi če ima po tej uredbi pristojnost glede vsebine zadeve sodišče za modele Skupnosti v drugi državi članici.

2. Pri postopku v zvezi z začasnimi ukrepi, vključno z zaščitnimi ukrepi, je sprejemljiv ugovor, podan na drug način kot pa z nasprotno tožbo v zvezi z ničnostjo modela Skupnosti, ki ga vloži toženec. Člen 85(2) se smiselno uporablja.

3. Sodišče za modele Skupnosti, katerega pristojnost temelji na členu 82(1), (2), (3) ali (4), je pristojno za izdajo začasnih ukrepov, vključno z zaščitnimi ukrepi, ki se ob upoštevanju vsakega nujnega postopka za priznanje in izvršbo v skladu z naslovom III Konvencije o pristojnosti in izvrševanju uporabljajo na ozemlju vsake države članice. Takšne pristojnosti nima nobeno drugo sodišče.“

10. Tretji oddelek naslova IX (člena 93 in 94) je posvečen „[d]rugi[m] spor[om] v zvezi z modeli Skupnosti“.

11. Člen 93 („Dopolnilne določbe o pristojnosti nacionalnih sodišč, ki niso sodišča za modele Skupnosti“) določa:

„1. V državi članici, katere sodišča so pristojna po členu 79(1) ali (4), imajo ta sodišča pristojnost za tožbe v zvezi z modeli Skupnosti, ki niso navedene v členu 81, če bi imela pristojnost *ratione loci* in *ratione materiae* v primeru tožb v zvezi z nacionalno pravico iz modela, registrirano v tej državi.

[…]“

B. Nacionalno pravo

1. Wet op de rechterlijke organisatie (zakon o sodiščih)

12. Člen 78 določa:

„1. Hoge Raad [vrhovno sodišče] obravnava kasacijske pritožbe zoper pravna dejanja, odločitve, sodbe in sklepe sodišč, ki jih vloži bodisi stranka bodisi, v primeru zahteve za varstvo zakonitosti, Procureur-generaal (v nadaljevanju: generalni državni tožilec) pri Hoge Raad.

[…]

7. Zahteva ‚za varstvo zakonitosti' se ne more vložiti, če je strankam na voljo redno pravno sredstvo, in ne škoduje pravicam, ki so jih pridobile stranke."

13. Generalni državni tožilec lahko v skladu s členom 111(2)(c) vloži zahtevo za varstvo zakonitosti.

2. Zakon z dne 4. novembra 2004 o izvajanju Uredbe Sveta Evropske unije o modelih Skupnosti za določitev sodišča za modele Skupnosti (zakon o izvajanju Uredbe ES o modelih Skupnosti)[3]

14. Člen 3 določa:

„Za vse tožbe iz člena 81 Uredbe je na prvi stopnji izključno pristojno rechtbank Den Haag [(sodišče v Haagu)], v postopku za izdajo začasne odredbe pa sodnik tega sodišča, pristojen za izdajo začasne odredbe."

II. Dejansko stanje spora in vprašanje za predhodno odločanje

15. Družba Spin Master je kanadsko podjetje, ki proizvaja igrače. Pod znamko „Bunchems" trži igro s barvastimi kroglicami, ki se med seboj sprijemajo, tako da je mogoče ustvariti različne oblike in like. Družba je 16. januarja 2015 to igro pod številko 0026146690002 registrirala kot model Skupnosti.

16. Družba High5 pod imenom „Linkeez" prodaja igro z barvastimi kroglicami, ki se med seboj sprijemajo in s katerimi je mogoče napraviti vsakovrstne oblike in like.

17. Družba Spin Master je pri sodniku rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu, Nizozemska), pristojnem za odreditev začasnih in zaščitnih ukrepov, začela postopek za sprejetje teh ukrepov zaradi kršitve registriranega modela Skupnosti. Konkretno je predlagala, naj se prepove prodaja izdelkov družbe High5 na nizozemskem ozemlju.

18. Družba High5 je v tem postopku *in limine litis* trdila, da je za odločanje v sporu izključno pristojno rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu), zaradi česar je sodišče v Amsterdamu nepristojno.

3 (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573). V nadaljevanju: zakon z dne 4. novembra 2004.

19. Sodnik rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu), pristojen za odreditev začasnih ukrepov, je 12. januarja 2017 na podlagi člena 90(1) Uredbe št. 6/2002 zavrnil ugovor nepristojnosti in odredil vrsto začasnih in zaščitnih ukrepov[4]. V svoji odločbi je prav tako ugotovil, da je rok za vložitev tožbe za sprejetje meritorne odločitve v skladu s členom 1019i civilnega procesnega zakonika šest mesecev od datuma odločbe.

20. Generalni državni tožilec je opozoril, da se v nizozemski sodni praksi glede vprašanja, ali sodniki rechtbanken (sodišč), ki niso rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu), pristojni za odreditev zaščitnih in začasnih ukrepov, lahko v tovrstnih sporih sprejmejo take ukrepe, pojavljajo različna stališča, in zoper odločbo sodnika sodišča v Amsterdamu, pristojnega za odreditev začasnih ukrepov, vložil zahtevo za varstvo zakonitosti.

21. V obrazložitvi zahteve za varstvo zakonitosti je navedel:

– V skladu z nizozemskim pravom je za sprejete začasnih in zaščitnih ukrepov v postopkih zaradi kršitve modelov Skupnosti pristojno le rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu).

– Člen 90(2) Uredbe št. 6/2002 se ne uporabi za spore iz člena 81 te uredbe, kot je razvidno iz zgodovine nastanka in „sistematike“ te uredbe.

22. Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) je v teh okoliščinah Sodišču postavilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 90(1) Uredbe o modelih Skupnosti razlagati tako, da je z njim na vsa sodišča neke države članice, navedena v njem, obvezno prenesena pristojnost, da odredijo začasne in zaščitne ukrepe, ali pa je z njim državam članicam – v celoti ali delno – prepuščeno, da pristojnost za odreditev takih ukrepov prenesejo izključno na sodišča, ki so v skladu s členom 80(1) Uredbe o modelih Skupnosti navedena kot sodišča (prve in druge stopnje) za modele Skupnosti?“

III. Postopek pred Sodiščem

23. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je sodno tajništvo Sodišča prejelo 5. novembra 2018.

24. Pisna stališča so predložili generalni državni tožilec, nizozemska vlada in Komisija. Presojeno je bilo, da obravnava ni potrebna.

IV. Presoja

25. Z vprašanjem za predhodno odločanje se želi v bistvu razjasniti, ali se izključna pristojnost (specializiranih) sodišč za modele Skupnosti za obravnavo nekaterih tožb zaradi kršitve ali na ugotovitev ničnosti iz členov 80 in 81 Uredbe št. 6/2002 nanaša tudi na začasne in zaščitne ukrepe iz člena 90 te uredbe.

26. Dvom se poraja zaradi dejstva, da se kljub tej izključni pristojnosti zdi, da se s členom 90 dopušča, da se v zvezi z modeli Skupnosti odreditev zaščitnih in začasnih ukrepov lahko zahteva tudi pri drugih (torej ne le specializiranih) sodiščih držav članic.

4 Med drugim je pod grožnjo periodičnih denarnih kazni družbi High5 prepovedal prodajo igralnih kroglic in povezanih elementov ter ji naložil, naj od poslovnih kupcev zahteva njihovo vračilo in jim nadomesti plačano ceno ter stroške prevoza. Družba High5 je poleg tega morala družbi Spin Master posredovati seznam svojih dobaviteljev in kupcev, skupaj z navedbo dobavljenih izdelkov.

27. Pred obravnavo tega dvoma je treba razjasniti, kot se v predložitvenem sklepu sprašuje predložitveno sodišče, ali gre za spor, ki izpolnjuje pogoje iz člena 267 PDEU.

A. Dopustnost vprašanja za predhodno odločanje

28. Vprašanje za predhodno odločanje, s katerim se prosi za razlago, je bilo postavljeno v okviru postopka, začetega na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti, ki jo lahko generalni državni tožilec vloži zoper odločbe sodišč prve in druge stopnje, zoper katere ni več rednega pravnega sredstva.

29. Opisano pravno sredstvo je namenjeno zagotovitvi enotne uporabe prava. Vloži se lahko, če se vprašanje, ki je predmet spora, pojavlja v številnih zadevah, pri čemer so bile v sodni praksi v zvezi z njim sprejete razhajajoče rešitve, Hoge Raad (vrhovno sodišče) pa o njem še ni odločilo.

30. Gre za procesni mehanizem, s katerim je v največjem možnem obsegu poudarjena tradicionalna funkcija kasacijske pritožbe varovanja zakonitosti (torej predvsem varstva pravnih pravil v objektivnem smislu in ne toliko subjektivnih interesov strank spora). Njegov namen je tudi v tem, da se zaradi „varstva zakonitosti“ določi sodna praksa za naprej, čeprav brez konkretnih posledic za izhodiščno zadevo, katere rezultat ostane nespremenjen. Če se zahtevi za varstvo zakonitosti ugodi, se izpodbijana sodba razveljavi, vendar to ne vpliva na pravni položaj strank, o katerem je bilo že dokončno odločeno na predhodni stopnji.

31. Hoge Raad (vrhovno sodišče) je seveda sodišče, zoper odločitev katerega ni pravnega sredstva, v smislu člena 267 PDEU. Zato mora, če ima dvome glede razlage prava Unije, Sodišču predložiti vprašanje za predhodno odločanje.

32. Vendar bi bilo tudi ob privzetju predpostavke, da predložitveno sodišče izvaja sodno funkcijo, mogoče sklepati, da se vprašanja za predhodno odločanje glede na to, da predmet zahteve za varstvo zakonitosti ni dejanski spor med strankama, ne bi smelo dopustiti.

33. Vendar menim, da ta ugovor ne more uspeti. Sodišče je že zdavnaj zavrnilo zahtevo, da mora biti vprašanje za predhodno odločanje postavljeno v okviru kontradiktornega postopka.[5] Kot je ugotovil generalni pravobranilec Ruiz-Jarabo Colomer, je postavitev vprašanja dopustna tudi, „če ni spora. Odločilno je […], da organ, ki se obrne na Sodišče, izvaja sodno funkcijo in da meni, da mora za sprejetje odločitve prejeti razlago prava Skupnosti, pri čemer ni upoštevno, da v postopku, v okviru katerega se vprašanje postavlja, ni kontradiktorne razprave“.[6]

34. Če je – kot v tej zadevi – podan predhoden spor med strankama in mora o odločitvi nižjega sodišča na podlagi pritožbe ali kasacijske pritožbe odločiti višje sodišče, je „treba sodišče, ki odloča o pritožbi, načeloma šteti za sodišče v smislu člena [267 PDEU], ki je pooblaščeno Sodišču postaviti vprašanje za predhodno odločanje“.[7]

35. Ta ugotovitev ni omajana s tem, da ne glede na vsebino sodbe, ki bo sprejeta na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti, ne bo prišlo do posega v posamični položaj strank spora. Nasprotno, zaradi učinka *erga omnes* tovrstnih sodb imajo te pomen, zaradi katerega je – prav zato, ker presegajo konkreten primer – še posebej upravičeno, da Hoge Raad (vrhovno sodišče) predloži vprašanje Sodišču, da bi imel njegov odgovor, v okviru katerega opravi razlago prava Unije, večji doseg ter da bi se tako zagotovilo, da vsa nizozemska sodišča Uredbo št. 6/2002 uporabljajo enotno.

5 Sodbe z dne 14. decembra 1971, Politi (43/71, EU:C:1971:122); z dne 21. februarja 1974, Birra Dreher (162/73, EU:C:1974:17); z dne 18. junija 1998, Corsica Ferries (C-266/96, EU:C:1998:306), in z dne 25. junija 2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, točka 33).

6 Sklepni predlogi, predstavljeni v zadevi De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, točka 30).

7 Sodba z dne 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, točke od 57 do 59).

36. Skratka, menim, da ni ovir za dopustitev vprašanja za predhodno odločanje.

B. Vsebinska presoja

37. Zakonodajalec se je v Uredbi št. 6/2002 odločil za model specializiranih sodišč: v vsaki državi članici se določi kar najmanjše število nacionalnih sodišč (ki se imenujejo „sodišča za modele Skupnosti“) za sprejemanje odločb o ničnosti ali kršitvi modelov Skupnosti.

38. Posledica tega pravila iz členov 80 in 81 navedene uredbe je nesporno ta, da so za *meritorno* odločanje v ustreznih sporih pristojna le – kot sodišča, ki so za to področje posebej usposobljena – omenjena sodišča za modele Skupnosti.

39. Vendar se zdi, da je v ozadju člena 90(1) zadevne uredbe druga logika, pri kateri je v zvezi z zaščitnimi in začasnimi ukrepi[8] bolj kot načelo specializiranosti sodišča upoštevano načelo učinkovitosti. Zahteva za takšne ukrepe se pri „sodišču države članice, vključno s sodišči za modele Skupnosti, […] lahko vloži […] v zvezi z modelom Skupnosti“.

40. Na prvi pogled se izključnost iz člena 81 torej razblini v členu 90, tako da lahko delujejo – čeprav le za odreditev začasnih in zaščitnih ukrepov – tudi druga nacionalna sodišča, in ne le specializirano sodišče. V zvezi s temi ukrepi je zaradi zahtev hitrosti, ki so neločljivo povezane z načelom učinkovitosti, in večje geografske bližine različnih pristojnih sodišč namesto koncentracije pristojnosti v enem samem sodišču upravičena decentralizirana rešitev.[9]

41. Z besedilom člena 90(1) Uredbe št. 6/2002 se podpira taka razlaga: tovrstne ukrepe lahko sprejme katero koli sodišče države članice (pri čemer je treba predpostaviti, da se to nanaša na sodišča, ki v tej državi odločajo o sporih v zvezi z modeli). To, da ni nujno, da te ukrepe izda specializirano sodišče, je potrjeno z izrazom „vključno s sodišči za modele Skupnosti“: ta so torej glede odrejanja zaščitnih in začasnih ukrepov[10] enako pristojna kot preostala sodišča.

42. Vendar generalni državni tožilec[11] in nizozemska vlada trdita, da člen 90 Uredbe št. 6/2002 ne spreminja obsega člena 81 in ne pomeni izjeme od njegovih določil. Menita, da so sodišča, specializirana za modele Skupnosti, na podlagi člena 81 izključno pristojna za vse faze postopka na ugotovitev ničnosti ali zaradi kršitve, in sicer tudi za fazo izdaje začasnih odredb. Člen 90 naj bi se nanašal na postopke s tožbami, ki niso te iz člena 81.

43. Komisija zagovarja nasprotno rešitev. Na podlagi člena 90(1) Uredbe št. 6/2002 je mogoče sklepati, da imajo pristojnost za sprejemanje zaščitnih ukrepov v zvezi z modeli Skupnosti sodišča držav članic, „vključno s sodišči za modele Skupnosti“. V skladu z njim je torej sprejetje teh ukrepov mogoče zahtevati bodisi pri (specializiranih) sodiščih za modele Skupnosti bodisi pri drugih, nespecializiranih sodiščih (ki pa so na splošno pristojna za spore s področja modelov). Menim, da je to stališče najbliže pravilni razlagi zadevne določbe.

8 Tipologija teh ukrepov v Uredbi št. 6/2002 ni harmonizirana: v vsaki državi članici se uporabijo ukrepi, določeni v njeni zakonodaji.

9 Kot je bilo navedeno zgoraj, je v skladu z Uredbo št. 6/2002 dopustno, da v vsaki državi članici ni zgolj eno, temveč več („kar najmanjše število“) sodišč, specializiranih za modele Skupnosti. Nizozemska je določila eno samo sodišče.

10 Drugo pa je vprašanje o tem, kakšen je učinek teh ukrepov glede na to, katero sodišče jih sprejme. O tej razliki bom razpravljal spodaj.

11 Njuni stališči ustrezata tem, predstavljenim v zahtevi za varstvo zakonitosti, vloženi pri Hoge Raad (vrhovno sodišče).

44. Generalni državni tožilec svoje stališče utemeljuje s sklicevanjem na Protokol o reševanju sporov v zvezi s kršitvami in veljavnostjo patentov Skupnosti.[12] Generalni državni tožilec meni, da se člen 90 Uredbe št. 6/2002 zgleduje po vzorcu iz člena 36 navedenega protokola, katerega namen je bil omogočiti sprejetje zaščitnih ukrepov tako v zvezi z nacionalnimi patenti kot patenti Skupnosti. S tem členom 36 naj se ne bi skušala določiti izjema od pravil o nacionalni pristojnosti, določenih v Protokolu, temveč izjema od pravil v zvezi z mednarodno pristojnostjo.[13]

45. Menim, da to sklicevanje na ureditev o sporih v zvezi s patenti Skupnosti (ki tedaj ni bila konkretizirana v trajnem mehanizmu) v nobenem smislu ni koristno za razlago člena 90 Uredbe št. 6/2002 o modelih. Nizozemski zakonodajalec je – ob navedbi, da upošteva določilo iz Protokola – sicer res jasno izrazil svoj namen, da se vsa pristojnost v zvezi z varstvom patentov Skupnosti poveri enemu samemu sodišču; vendar s to odločitvijo niso razjasnjeni dvomi glede obsega člena 90 v razmerju do člena 81 Uredbe št. 6/2002.

46. Več teže ima argument v zvezi z „sistematiko“ Uredbe št. 6/2002, ki ga navajata generalni državni tožilec in nizozemska vlada. Menita, da pomeni člen 90, kar zadeva zaščitne in začasne ukrepe, *splošno* pravilo, ki pa ga je treba dopolniti glede na to, v kakšnem sporu se zahteva sprejetje takih ukrepov:

– Če gre za tožbe „v zvezi s kršitvijo in veljavnostjo modelov Skupnosti“ (člen 81), lahko ustrezne zaščitne in začasne ukrepe sprejmejo le specializirana sodišča, saj so le ta izključno pristojna za take postopke.

– Dikcija člena 90(1), ki določa, da lahko vsako sodišče države članice, vključno s specializiranimi sodišči, sprejme zaščitne in začasne ukrepe, pa naj bi bila povsem smiselna v primeru tožb, ki niso te iz člena 81. S takim pristopom naj bi bilo to „problematično ali enigmatično“[14] besedilo bolje pojasnjeno.

47. Vendar se s tem stališčem ne strinjam. Proti njemu govori struktura naslova IX Uredbe št. 6/2002, ki se nanaša na „Pristojnost in postopek v pravnih postopkih v zvezi z modeli skupnosti“ in ki je razdeljen v tri oddelke:

– Oddelek 1 določa nekakšno ozadje za določanje, sodišča katere države so pristojna za odločanje o nekem sporu. Pravila, na katera se sklicuje, so ta iz Bruseljske konvencije[15], ki se uporabljajo, razen če ni v Uredbi št. 6/2002 določeno drugače.

– V oddelku 2 so urejene izjeme od uporabe Uredbe Bruselj Ia. Vsebuje pravila o mednarodni jurisdikciji (člen 82) in določa sodišča, ki so pristojna za odločanje o sporih v zvezi z modeli Skupnosti, ter tožbe, ki jih ta sodišča obravnavajo (člena 80 in 81).[16] Člen 90 („Začasni ukrepi, vključno z zaščitnimi ukrepi“) je zajet v tem oddelku.

12 UL 1989, L 401, str. 34.

13 V Protokolu je mednarodna pristojnost obravnavana v členu 14, nacionalna pa v členu 15.

14 Stališče generalnega državnega tožilca, točka 3.23.

15 UL 1998, C 27, str. 1, prečiščena različica UL 2009, L 147, str. 5. Čeprav je treba omembo te konvencije brati kot sklicevanje na Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba Bruselj Ia).

16 V njem so poleg tega urejene nekatere podrobnosti v zvezi z obsegom in učinki vložitve tožb zaradi kršitve ali na razglasitev ničnosti ter predpisane – med drugim – določbe o pravu, ki se uporabi, o povezanih postopkih in pristojnosti drugostopenjskih sodišč (členi od 82 do 89, 91 in 92).

– Zakonodajalec v oddelku 3, naslovljenem „Drugi spori v zvezi z modeli Skupnosti“, za določitev pristojnega nacionalnega sodišča[17] napotuje na člen 79(1) in (4) ter določa nacionalno pristojnost v zvezi s tožbami, ki niso navedene v členu 81. Ta je konkretno dodeljena sodiščem, ki bi imela pristojnost *ratione loci* in *ratione materiae* glede tožb v zvezi z nacionalno pravico iz modela v zadevni državi (člen 93).

48. S sistematično razlago naslova IX Uredbe št. 6/2002 se potrdi, da je želel zakonodajalec tožbi zaradi kršitve in na ugotovitev ničnosti modelov Skupnosti obravnavati drugače kot preostale tožbe. Prvonavedeni sta urejeni v oddelku 2, katerega del je člen 90. Zato je težko sprejeti, da ima ta člen drug predmet kot normativni okvir, katerega del je (oddelek 2). Z drugimi besedami, člen 90 se uporablja tudi za zaščitne in začasne ukrepe, katerih sprejetje se zahteva v postopkih zaradi kršitve ali na ugotovitev ničnosti modelov Skupnosti.

49. Nizozemska vlada kot dodaten argument navaja, da se zdi, da je bil člen 90 znotraj oddelka 2 umeščen daleč od členov 80 in 81 Uredbe št. 6/2002. To, da so med njimi členi od 82 do 89, naj bi kazalo na to, da prvonavedeni člen in drugonavedena člena niso jasno povezani.

50. Menim, da te trditve ni mogoče sprejeti. V besedilih členov od 82 do 89 Uredbe št. 6/2002 je mnogo sklicevanj na tožbi iz člena 81, iz česar je razvidno, da sledijo isti logiki, zaradi katere je utemeljeno, da so vsi zajeti v oddelku 2 naslova IX. Na podlagi enake logike je pojasnjeno, zakaj je v tem oddelku tudi člen 90, s čimer se še podkrepi sklepanje, da se zaščitni ukrepi, na katere se sklicuje, nanašajo na postopke iz člena 81, in ne na te iz člena 93, ki je zajet v oddelku 3.

51. Z merili jezikovne in sistematične razlage je torej potrjena rešitev, ki se razlikuje od te, ki jo zagovarjata generalni državni tožilec in nizozemska vlada. V prid tej rešitvi govori tudi logika dvojnega sistema specializirana sodišča/preostala pristojna sodišča, vzpostavljenega v vsaki državi, če se obenem upoštevajo različne funkcije, ki jih imajo začasni in zaščitni ukrepi na eni strani ter sodna odločba, s katero se meritorno odloči o sporu, na drugi.

52. Specializacija sodišč za modele Skupnosti brez dvoma prispeva k enotnosti sodne prakse in doseganju enotne uporabe pravil, ki – *kar zadeva vsebino* – veljajo za tožbe zaradi kršitev in na ugotovitev ničnosti. Ta koncepcija vloge vsebinskega presojanja prežema sistem Uredbe št. 6/2002: tako je namen tega, da se v členu 80 pristojnost v zvezi s tožbami iz člena 81 koncentrira v omejenem številu sodišč, „pripomo[či] k razvoju enotne interpretacije pogojev, ki urejajo veljavnost modelov Skupnosti“ (uvodna izjava 28).

53. Vendar pa ta namen ni upoštevan pri zaščitnih in začasnih ukrepih, katerih odreditev je po definiciji časovno omejena in ne vpliva (ne bi smela vplivati) na končno odločitev v sporu.

54. Čeprav praktičnega pomena, ki ga ima lahko v nekaterih zadevah začasna odredba, ni mogoče zanikati, pa je v nadaljevanju postopka v glavni stvari[18] drugotnega pomena in na njegovo vsebino ne bi smela vplivati. V Uredbi št. 6/2002 je presojanje zapletenih vprašanj, ki se nanašajo na vsebino zadeve (kakršni sta lahko kršitev ali ničnost modela), izrecno pridržano specializiranim sodiščem.

17 Če ni sodišča, ki je pristojno v skladu s pravili iz člena 79(1) in (4), je pristojnost dodeljena sodiščem države, v kateri ima sedež Urad za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli).

18 Zato je sodnik sodišča v Amsterdamu, pristojen za odreditev zaščitnih in začasnih ukrepov, v odločbi z dne 12. januarja 2017 določil rok za vložitev tožbe za sprejetje meritorne odločitve.

55. To je na primer razvidno pri nasprotni tožbi, ki jo mora v skladu s členom 85(1) vložiti tožena stranka, če želi izpodbijati veljavnost modela Skupnosti, katerega imetnik je tožeča stranka, ki je vložila tožbo iz člena 81 Uredbe št. 6/2002. V fazi postopka, v kateri se lahko predlaga sprejetje zaščitnih in začasnih ukrepov, pa zadostuje že, da tožena stranka poda *ugovor* v zvezi z ničnostjo (člen 90(2) Uredbe št. 6/2002). [19]

56. Iz te dvojne obravnave je razvidno, da zakonodajalec Unije izhaja iz tega, da ima začasna odredba ravno zaradi svoje začasnosti in tega, da se izda za obdobje do sprejetja meritorne odločitve, omejen učinek. Sodnik, pristojen za odreditev zaščitnih in začasnih ukrepov, sicer lahko pri presoji *fumus boni juris* ali ostalih navajanjih razlogov obravnava trditev (uveljavljano v okviru ugovora) tožene stranke glede veljavnosti modela tožeče stranke, vendar pa zato, ker ta presoja ni dokončna, nista potrebni niti nasprotna tožba niti posredovanje specializiranega sodišča, ki bo nazadnje moralo odločiti o tem.

57. Poleg tega je treba upoštevati, da so z ureditvijo o modelih Skupnosti, ki jo sodišča za modele Skupnosti seveda nesporno poznajo, seznanjena tudi preostala nacionalna sodišča.

58. Sistem varstva modelov namreč temelji na soobstoju teh, ki so zaščiteni na ravni Skupnosti, in teh, ki so omejeni na nacionalno ozemlje, kar je izraženo v ustrezni razdelitvi sodnih pristojnosti.

59. Za varstvo nacionalnih modelov so pristojna (nespecializirana v smislu Uredbe št. 6/2002) nacionalna sodišča, ki so določena s predpisi vsake države članice, zaradi česar so že sama po sebi nedvomno povezana s tem področjem. V teh sporih lahko sprejmejo zaščitne ukrepe, ki se – če gre za tak primer – uporabijo tudi v sporih o modelih Skupnosti. [20]

60. Poleg tega so ta (nespecializirana) nacionalna sodišča, kot je določeno v členu 93 Uredbe št. 6/2002, pristojna tudi za reševanje nekaterih sporov o modelih Skupnosti. V teh sporih lahko prav tako odredijo zaščitne ali začasne ukrepe.

61. Zato sodišča, ki nimajo pristojnosti za zadeve iz člena 81 Uredbe št. 6/2002, delujejo na področju, s katerim so seznanjena, čeprav niso pristojna za meritorno odločanje v sporih v zvezi s kršitvijo ali ugotovitvijo ničnosti modela Skupnosti.

62. Zato menim, da z argumentom o (večji) specializiranosti sodišč za modele Skupnosti ni mogoče upravičiti omejitve pristojnosti preostalih nacionalnih sodišč, kar zadeva odrejanje zaščitnih in začasnih ukrepov.

63. Nizozemska vlada člen 90(1) Uredbe št. 6/2002 razlaga v smislu, da lahko na njegovi podlagi države članice same odločijo, kako bodo organizirale postopek za izdajo začasnih odredb, pri čemer pa je treba upoštevati omejitev, da mora biti za to nujno pristojno sodišče za modele Skupnosti.

64. V zvezi s tem navaja, da je procesna avtonomija držav članic izključena le, če obstajajo izrecne določbe, na podlagi katerih je treba nekemu konkretnemu sodišču priznati določene pristojnosti (kot je storjeno v členih 80 in 81 Uredbe št. 6/2002). Zato naj ne bi bilo ovir za to, da država odloči, da imajo izključno pristojnost v postopkih s tožbami zaradi kršitve in na ugotovitev ničnosti – in sicer tudi v fazi za izdajo začasne odredbe – specializirana sodišča za modele Skupnosti.

19 V španski različici je v tem odstavku neustrezno uporabljen izraz *demanda de nulidad* (tožba na ugotovitev ničnosti), čeprav gre pri tem v procesnopravnem smislu v bistvu za *ugovor* (*excepción*), in ne za tožbo (*demanda*). To je potrjeno v drugih jezikovnih različicah, ki sem jih preučil: v francoski je uporabljen izraz *exception de nullité*, v angleški *plea*, v italijanski *eccezioni di nullità*, v portugalski *excepção de nulidade*, v nemški pa *Einwand der Nichtigkeit*.

20 Kot sem že navedel (opomba 8), v Uredbi št. 6/2002 ni posebnih določb o tipologiji teh ukrepov, katerih ureditev je določena v zakonodaji o nacionalnih modelih vsake države članice.

65. Ta predstava izhaja iz pojmovanja, da je člen 90(1) Uredbe št. 6/2002 zgolj pooblastilna določba: države članice se „lahko“ odločijo, da bodo pristojnost za izdajo začasnih odredb dodelile tem ali onim sodnim organom (ob upoštevanju že omenjene omejitve, da morajo biti v vsakem primeru vključena sodišča za modele Skupnosti).

66. Vendar menim, da ima prislov „lahko“ v navedenem členu drugačen pomen, ki je bolj skladen z namenom določbe. Možnost izbire se ne nanaša na države članice, temveč na tožeče stranke v postopku. In prav zaradi razlogov, povezanih z varstvom njihovih interesov in bližino sodnih organov, od katerih bi morale prejeti hiter odgovor [21] – ki je sicer zgolj začasen in namenjen zaščiti – se jim prizna možnost, da se obrnejo bodisi na specializirana sodišča bodisi na redna sodišča.

67. Zato je treba člen brati z vidika imetnikov pravice iz modela Skupnosti, ki skušajo doseči njeno pravno varstvo. To, kar se v končni fazi zagotavlja, je *ugodnejša* procesna možnost za pridobitev začasne zaščite, pri kateri je primarnega pomena učinkovitost, [22] medtem ko je pri odločanju o vsebini spora pomembnejša specializacija za obravnavo tožb zaradi kršitve ali na ugotovitev ničnosti.

68. Čeprav bi se lahko zdelo, da je v takem primeru vključitev sodišč za modele Skupnosti odvečna, pa ni tako. Ključ za to je v odstavku 3 člena 90, na podlagi katerega:

– se, če zainteresirana oseba zaprosi za sprejetje zaščitnega in začasnega ukrepa pri sodišču za modele Skupnosti, ukrepi, ki jih to sodišče sprejme, uporabljajo na ozemlju vsake države članice.

– Če pa zainteresirana oseba to prošnjo vloži pri drugih nacionalnih sodiščih, ki niso specializirana, je učinkovanje zaščitnega ukrepa, ki ga ta sodišča sprejmejo, omejeno na zadevno državo članico.

69. Ravno z zadnjim stavkom člena 90(3) Uredbe št. 6/2002 se potrjuje, kar je bilo ugotovljeno zgoraj. Ne bi bilo treba določiti, da „[t]akšne pristojnosti[, da učinkovanje zaščitnih in začasnih ukrepov, ki jih sprejme, razširi na ozemlje katere koli države članice,] nima nobeno drugo sodišče[, ki se razlikuje od sodišč za modele Skupnosti]“, če druga sodišča že tako ne bi mogla odrediti nobenega zaščitnega ukrepa v okviru tožb zaradi kršitve in na ugotovitev ničnosti modelov Skupnosti.

70. Skratka, s tem, da nacionalna sodišča (v že pojasnjenem pomenu) odredijo zaščitni ukrep, se doseže pravno varstvo, ki je neločljivo povezano s tovrstnimi postopki in za katerega je značilna potreba, da se zagotovi hitro, pri čemer pa se – poudarjam – v tej fazi postopka ne more opraviti dokončna vsebinska presoja, za katero so pristojna le sodišča za modele Skupnosti.

V. Predlog

71. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) odgovori tako:

Člen 90(1) Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti je treba razlagati tako, da nacionalna sodišča, pristojna za odločanje o nacionalnih modelih, v postopkih v zvezi s kršitvijo ali veljavnostjo modelov Skupnosti, v katerih lahko vsebinsko odločajo izključno sodišča, določena v skladu s členom 80(1) te uredbe, lahko sprejmejo začasne in zaščitne ukrepe.

21 Tako razlaga Komisija, ko poudarja, da mora imeti stranka možnost, da od sodišča, ki ji je geografsko blizu, zahteva nujno potrebno varstvo, zaradi česar specializacija v tem primeru ni več primarnega pomena. Kot primere navaja potrebo po zavarovanju dokaznega gradiva, ki bi lahko izginilo, ali nevarnost razširitve ponarejenih izdelkov iz ene same lokacije za distribucijo, kot je pristanišče ali tovarna.

22 Na področju intelektualne lastnine je začasno varstvo bistveno, da se – ob spoštovanju pravic obrambe druge stranke – imetniku pravice še pred sprejetjem meritorne odločitve zagotovi sorazmerno varstvo (uvodna izjava 22 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32)).